

DISSERTATIO PHILOLOGICA
VATICINIUM MORIENTIS JACOBI

GENES. XLIX: 1 — 27.

VERSIONIBUS ET NOTIS ILLUSTRATUM

EXHIBENS

CUJUS

PARTEM POSTERIOREM

CONS. AMPL. FACULT. PHILOS. ABOËNS.

PUBLICO SUBJICIUNT EXAMINI

GUSTAVUS HENR. FORSIUS

Philos. Mag. & S. S. Theol. Docens

&

DAVID BERNER

Viburgenses.

IN AUD. PHYS. DIE VI JUNII MDCCCVII.

H. P. M. III.

ABOË, TYPIS FRENCKELLIANIS.

VIRO

PLURIMUM REVERENDO ATQUE PRÆCLARISSIMO

DOMINO

EMANUELI BERNER,

ECCLESIAE, QUÆ DEO IN MENDUHARJU COLLIGITUR,

PASTORI ET PRÆPOSITO MERITISSIMO,

Patri Carissimo!

*Qui difficilibus sæpe & valde dubiis temporibus colluctatus
& tantum non oppressus, filio tamen Tuo nunquam defuisti;
qui conjugis orbatus auxilio, quam indulgentissimam ma-
trem & infans graviter luxi & hodieque pia colo memoria,
solus omnem suscepisti mei educandi laborem; qui nullis pe-
percisti curis, sumtibus nullis, ut ad virtutem & bonarum
artium studia informarer: Tibi, Pater Optime, quid debeam,
sentire, quam eloqui, melius valeo. Accipias vero, rogo,
in signum animi gratisimi & nunquam intermorituræ pieta-
tis, hæc pagellas, quas Tibi sacras dicatasque volui,
debui*

Indulgentissimi Patris

Filius obedientissimus
DAVID BERNER.

- v. 8. Dig, Juda! beprisa dine bröder:
 din hand ligger tung på dine fienders nacke:
 för dine fötter kasta sig din faders söner.
- v. 9. Ett ungt lejon är Juda:
 från rof har du, min son! uppstigit:
 likt lejonet likt lejon honan
 lägger han sig att hvila:
 hvem står vål honom?
- v. 10. Från Juda viker icke spiran,
 af hans slågt felas ej regenter;
 tills fridsförsten kommer:
 honom skola folkslagen hylla.

V. II.

malibus dicitur, quæ præda saturata pedibus complicatis pectori incumbunt.

- v. 10. מַשֵּׁב *baculus*, deinde: *sceptram*. Gesserunt enim imperatores, & quibus summa rerum tradita erat, baculum ut insignis potestatis suæ. LXX verterunt hanc vocem per: ἀρχαίον. —

קָקַח *incidit, insculpsit*, deinde: *statuit, decrevit*, unde קָקַח *decernens, leges præscribens* h. e. *imperator, ἡγεμῆνος*, ut LXX habent. Cfr. Num. XXI: 18. Judic. V: 9, 14. & Pl. LX: 9. —

רַבִּינֵי plurimi interpretum verterunt per Pron. pers. *ab ipso*, ex πρὸς αὐτὸν, positum pro: מִמֶּנּוּ censentes. Vide ERNESTI Opuscula philol. & critic. p. 193, & MEISNER l. c. ad. h. v. alii rursus legerunt

- v. 11. Afellum suum viti alligat,
 pullum asinæ suæ viti nobiliori:
 vino lavat vestem suam,
 sanguine uvarum amictum suum.
- v. 12. Facies ei est rubicunda e vino,
 dentes albi e lacte,

V. 13:

מבין דגליו, *a vexillis ejus*. Vide LUDOLPHUS The-
 saurus Nov. Theologico-Philol. p. 234. VATER vero
 l. c. ostendere satagit: בִּין דְּגָלָיו esse formulam lo-
 quendi ad genitalia denotandā apud Hebræos usitatam,
 Cfr. Deut. XXVIII: 57. LXX habent: ἐκ τῶν μηρῶν
 αὐτοῦ. Vulgata, *de femore ejus*. —

שילה, vox incertæ originis, in cujus genuina &
 propria investiganda notione multum sudarunt interpre-
 tes. Cui vero volupe sit, discrepantes eorum de hac
 voce prolatas sententias agnoscere, conferat: ROSEN-
 MÜLLER, TELLER, VATER, MEISNER, DATHIUS, BER-
 GER l. c. HERDER vom Geist der Hebraïschen Poësie,
 & AMMON Entwurf eines Christologie des Alt. Testa-
 ments ad h. l. Nos vero eos secuti sumus, qui vocem
 שילה a rad. שלה, *tranquillus fuit*, deductam volunt,
 & eam per: *principem pacis* vertunt. Quæ interpreta-
 tio, nostræ de hac re cogitandi & sentiendi rationi ap-
 prime congruens, eo magis nobis arrisit, quo certius
 constat, nos eam amplectendo auctoritati ecclesiæ, quæ
 voce שילה *Messiam* insigniri censet, parere.

יקהה *obedientia*, a rad. יקה, Arab. *يَقَى*, *paruit*,
 non vero a rad. קיה *expectavit*, unde תקיהה *expecta-
 tio*: quam lectionem LXX secuti videntur, vertentes
 hanc vocem per: προσδοκῆσαι.

v. 11. Sin mulásna binder han vid vinrankan,
sin ásnas fále vid den ádla vinrankan:
i vin tvättar han sin kládnad,
i drufvors blod sin mantel.

v. 12. Hans anfigte ár glánfande af vin,
hans tánder hvita af mjólk.

v. 13.

v. 11. פֶּרֶשׁ, species vitium nobilior sine acinis, vel cujus
uvæ carent granis interioribus, a rad. Arab. سرف, *fidit*,
castravit Cfr. MEISNER l. c. ad, h. l. EICHHORN voce:
פֶּרֶשׁ intelligi putat: *vitem uvarum caerulearum ferva-*
cens, quæ vinum rubrum fundunt, quod reliquo habe-
batur præstantius. Cfr. SIMONIS Lexic. ad h. v. Con-
venit Græc. καλλιαμπελος.

סוּת per aphæresin pro: יסוּת, *vestis acupicta*, a
r. Arab. وشي *coloravit pannum*, non vero pro: כסוּת
tegumentum a r. כסה *textit*, ut quidam volunt, Cfr.
MEISNER l. c. & SIMONIS Lex. ad h. v.

v. 12. חבליי *rubedo* a r. Arab. ركب *rubuit*. Dicitur
plerumque de vitio oculorum, ex nimio vini haustu
contracto; sed ut oculi interdum ponuntur synecdoch-
pro tota facie, vox חבליי etiam usurpatur ad rubedi-
nem faciei, ex vini haustu ortam, denotandam. MEIS-
NER l. c. comparat hanc vocem cum Græc. χαροποισι.
Fuerunt interpretes, qui part. ון, vocibus ון & חלב
præfixam, comparationi intervire putaverint, vertique
debere: *plusquam*, aut *præ*. Saniorem vero interpre-
tandi rationem ii fecuti videntur, qui hanc litteram per
præp. *ab*, *a*, *ex*, dederint, & vinum ut causam rubo-
ris, & las ut causam albitudinis cogitaverint. —

- v. 13. Ad littus maris habitat Sebulon,
ad littus navium:
latus ejus ad Sidonem.
- v. 14. Asinus osfatus est Ifaschar:
recubat inter canales.
- v. 15. Sentit, quam jucundum hoc requietorium,
quam amœna terra:
ad bajulandum humerum suum inclinat:
hydriæ ferviens est.
- v. 16. Populo suo Dan jus dicit,
tamquam una quævis e tribubus Israelis.

v. 17.

Imagines in hoc & præced. versu occurrentes ad regionem, quæ tribui Judæ sorte contigit, apprime conveniebant; nam vineis & pascuis præstantissimis abundabat.

- v. 13. חוֹף נָוִים *littus navium*, h. e. *littus maris navibus referti*,

Tribum Sebulonis tamquam virum, faciem versus mare, latus vero versus Sidonem sistentem, repræsentasse sibi poeta videtur.

- v. 14. אִשָּׁתוֹת אִשָּׁתוֹת *asinus osfatus*, h. e. *validus*, appellatur Ifaschar ideo, quod agriculturæ operibusque rusticis potissimam operam impendebat. Videtur tamen Jacobus, eo quod Ifascharem cum asino comparat, simul innuere animum ejus mansuetum & a negotiis periculosi alienum.

- v. 15. לֹחַם מְנוּחָה *requietorium*, MICHAELIS (Oriental. Bibl. P. IX. pag. 240) legendum putat: מְנוּחָה לְמְנוּחָה

- v. 13. Vid hafsstranden bor Sebulon,
vid skeppsstranden:
sin sida vänder han åt Sidon.
- v. 14. Ett benfullt lastdjur är Ifaschar:
han lågrar sig mellan vattenrånaorne.
- v. 15. Han känner, huru behagligt detta hvilosfä-
le är,
huru angenämt landet:
sin skuldra böjer han för bördan:
han är en vattenbårare.
- v. 16. Dan skiftar rätt bland sitt folk,
likt hvart och ett af Israels slægter.

C

v. 17.

regio a r. נחמה Arab. نحي se aliquo convertit; dicit enim vocem scem. מנחה non convenire masc. מנח. Sed de hoc loco valet eadem observatio, quam versu 4 jam fecimus.

- v. 16. Verba hujus versus ita intelligenda sunt: *tribum Danis, quamvis nulla certa terræ portio in Canaan ante Jud. 18. ei contigerit, jura tamen eadem ac ceteras gentis Israeliticæ tribus habituram esse.* Cfr. VATER l. c. ad h. l. Aliter vero hunc versum explicare conatus est MEISNER l. c. ad h. l. vertit enim: *Dan remetietur suo populo ut ulla tribus Israelis, i. e. paria cum illis faciet fortitudine ac victoriis, nec ab ulla tribu superabitur, licet filius sit ex ancilla.* Forte verbum דן s. דין hoc loco usurpatum est imprimis ob paronomasiam.

- v. 17. Serpens ad viam est Dan,
cerastes ad semitam:
calcem equi mordet,
& eques cadit retro.
- v. 18. (Tuum, Jehova! auxilium exspecto.)
- v. 19. Gadum turmæ invadunt;
ipse vero a tergo invadit.
- v. 20. Quod ad Ascherem, pinguis ei est panis:
ille dat delicias regis.

V. 21.

- v. 17. Ἰερεμῶν, species serpentis, in arenis & rotarum orbitis latentis, ut inde viatoribus insidiatur: *cerastes*, Græc. *εργαστημενος*. Cfr. BOCHARTUS l. c. P. II. L. III. cap. XI. Comparantur Danitæ non incondite cum cerasse ob astutiam, qua in hostibus suis debellandis utebantur, quorum infestationibus continuo expositi erant.
- v. 18. Varie hunc versum explicarunt interpretes. Quidam eorum putaverunt, Jacobum his verbis innuere velle, se grato in Deum animo recordari, ex quot quantisque periculis ipse liberatus sit, & sperare, eum Danitas, quorum jam subiit cogitatio, similiter ex hostium insidiis liberaturum esse. Alii verba illa declarare arbitrati sunt, Jacobum, superiori oratione habita defatigatum, hic paullulum requievisse. Verisimillimum autem videtur, verba ista, ab alia manu margini aut a addita, deinde in textum irrepsisse. Neque omni caret veritatis specie hypothesis: carmen laudatum, in festis gentis Israeliticæ diebus, qui singulis annis recurrerunt,

- v. 17. En orm vid vågen år Dan,
 en ceraft vid gångstigen:
 han fticker håftens hål,
 och baklänges ftörtar ryttaren.
- v. 18. (På din hjälp, o Jehova! hoppas jag.)
- v. 19. Ströfvande horder anfalla Gad;
 men han anfaller dem på ryggen.
- v. 20. Kostligt bröd har Asfer:
 Konunga läckerheter alfttrar han.

C 2

v. 21.

agendis, a tribus choris canentium decantatum fuiffe, inter quos tertius chorus vel etiam ipfe populus hunc versum cecinit. Cfr. ROSENMÜLLER, MEISNER & VATER I. c. ad h. l.

- v. 19. טורמא *turma*, a טור , in lingua Syr. & Sam. *duxit*, unde *ductus*, lc. *cetus*, h. e. *agmen militare*, & quidem *levis armaturæ agmen, prædas agens*, seu ab Arab. حزب , *secuit*, unde *segmentum* s. *pars exercitus*, Cfr. SIMONIS & MOSER I. c. ad h. v. LXX habent: περαρνησιν , *predonum turma*. Aquila vertit: εὐζωνος , *expeditum agmen*. Singula vocabula, in hoc versu occurrentia, quæ ad rad. טור referri possint, electa videntur ob paronomasiam. Indicare vult Jacobus: Gauditas ob situm regionis suæ prædationibus Arabum sæpe infestatos fore, quorum tamen turmas ipsos fortiter repulfuros esse.

- v. 20. חלם h. l. non modo *panem*, sed *quemvis visum* denotat. Cfr. Pf. CXLVII: 9. Job. III: 24. & VI: 7.

- v. 21. *Terebinthus ramosa est Naphthali:
pulchros ille edit ramos.*
- v. 22. *Filius ovis est Joseph:
filius ovis ad fontem:
feræ sunt in speculis.*
- v. 23. *Exacerbatî sunt in eum sagittariî:
jaculantur in eum, odio eum habentes.*

v. 23.

יָדוּשׁ, *pinguis, opulentus*. Cfr. Deut XXXIII: 24. ubi יָדוּשׁ significationem habet *pinguedinis*. — Posteri Aseheris terram possidebant fertilissimam, & victu exquiritissimo abundantem: quam ob rem etiam proventus hujus regionis deliciis, quibus reges uti solent, comparantur.

- v. 21. Difficilem prorsus & obscuram lectio vulgo recepta parit explicationem. Sententiam igitur BOCHARTI (l. c. P. I. L. III. c. XVIII.) quæ etiam plurimis interpretum facile se probavit, amplecti non dubitamus. Putat nempe, aliis subjectis punctis, legendum esse: תְּרֵבִינְתֵי נַפְתָּלִי שֶׁלֵּה פִּי תֵּרֵבִינְתֵי נַפְתָּלִי שֶׁלֵּה פִּי *terebinthus patula, edens ramos pulchros*. Comparatio tribus Naphthali cum arbore ramosa regioni, quam inhabitaverunt Naphthalitæ, etiam magis convenit, quam illa cum cerva emissa; quæ scilicet regio valde fertilis & arboribus omnium generum confita erat. Cfr. ROSENMÜLLER & VATER l. c. ad h. l. Eandem quoque lectionem LXX secuti videntur, vertentes: *σελεχος αυειμενον*. Non minus facunde ac vere hunc versum vertit HERDER l. c. *Naphtbali ist eine schiefsende Terebinthe, die schöne Wipfel wirft*.

- v. 22. De significatione vocis פֶּרֶת magnus fuit interpretum

- v. 21. En lummig terebinth är Naphthali:
han bår sköna grenar.
- v. 22. Likt fårets son är Joseph:
likt fårets son vid brunnen:
vilddjuren äro, på lur.
- v. 23. De spjutförande äro förbittrade mot honom,
skjuta på honom, hatande honom.

v. 23.

disensus. Nonnulli istam a r. פרה derivatam volentes
vertunt eam per: *fructifera*, ut LXX, qui habent:
φρούκτηνος. Alii rursus פרה, פארה *ramus* legendum
esse putant atque sub: בן פארה intellectum volunt:
sarculum palmæ. Cfr. ROSENMÜLLER, DATHIUS & MEIS-
NER l. c. ad h. l. At novam fere viam ingressus est
VATER l. c. Tribuit enim vocab. פרת significationem
ovis, comparatione instituta cum Syr. כן *agnus*, cui de-

rivata vocis Arab. قمر convenire dicit: quo sensu sum-
tum voci רחל, quæ in lingua Hebr. notionem habet
ovis, responderet. Putat nempe, conditorem carminis
memoriam uxoris Jacobi *Rachelis*, quæ eadem mater
Josephî erat, hoc vocabulo renovare voluisse. —

כנות צערה, *filie aggressionis*, formula loquendi
ad feras denotandas genti Arabicæ frequenter usitata.
Verbum Arab. عاص de gresu grandi & audaci ad-
hibetur. Cfr. VATER & MEISNER l. c. ad h. l. Genes.
XXXVII: 20 & 33. fratres Josephi feris comparandi
ansam dedisse videtur. —

שור, *intuitus est* ut Num. XXIII: 9. deinde: *spe-
culatus est*.

- v. 24. Sed manet firmus arcus ejus,
& agilia sunt brachia ejus.
- v. 25. E manu omnipotentis Jacobi,
inde, e duce, e petra Israelis,
e patris tui Deo, qui te adjuvavit,
e validissimo Deo, qui tibi benedixit,
(veniat) benedictio cœlorum superne,
(veniat) benedictio aquarum infra,
(veniat) benedictio uberum & uteri.
- v. 26. Benedictiones patris tui superant
benedictiones genitorum meorum,
perennes ut cacumina montium æternorum:
super
-

- v. 23. בעלי חצים *domini sagittarum*, h. e. *sagittarum ge-
rendarum periti*, s. *sagittarii*. Eodem sensu vocab.
בעל obvenit Genes. XIV: 15. Dominis sagittarum
hec denotantur fratres Josephi, odio eum habentes &
periequentes.
- v. 24. לפזו *levia* s. *agilia sunt*, a r. פזו *agilis fuit*, ut
Arab. فز, licet significatio *roboris* huic radici vulgo
tribuitur. Cfr. 2 Sam. VI: 16. & SIMONIS Lex. ad h. v.
- v. 25. Vocab. מרי nova periodus exordiri videtur; quamob-
rem etiam versus 25 inde initium capiat necesse est. —
Vocabulis רעה & נבן præfigenda est præpositio מן,
ita ut vertantur: e duce, e petra. — Præf. ו in ועזור
& ווברך est, ut sæpe, pro מ'א. Voce שמים deno-
tatur justa illa pluvie & roris copia, qua pars terræ,

- v. 24. Men hans båge är fåker,
och hans armar smidiga.
- v. 25. Från Jakobs skyddsguds hand,
derifrån, från regenten, från Israels klippa,
från din faders Gud, som dig hulpit,
från den mågtige, som dig vålsignat,
(komme) himmelens vålsignelse ofvanifrån,
(komme) djupens vålsignelse nerifrån,
(komme) vålsignelse från spenar och moderlif.
- v. 26. Din faders vålsignelser öfvergå
mine förfäders vålsignelser,
lika evige med de uråldrige bergens toppar.
Öf-

quæ tribui Josephi forte contigit, irrigabatur; pariter ac תהום aquas, quarum eadem terræ pars referta erat, indigitat. Vocab. שרים *ubera* & רחם *uterus* copiam gregum & inde provenientis lactis designant.

v. 26. Loco הורי, *genitores mei* a הרה *concepit*, legerunt quidam interpretum הרי f. הרי *montes*. Cfr. ROSENMÜLLER, MEISNER, DATHIUS & SIMONIS l. c. ad h. v. Quam lectionem LXX quoque secuti videntur, vertentes hanc vocem per: τα ορη. VATER l. c. putat vocab. הרי esse antiquam formam pluralem vocis הרה. Nos vero nullam videmus justam rationem de lectione & interpretatione vulgo recepta decedendi. —

תמוה *terminus*, a תמה *designavit*: ita hanc vocem derivatam voluit EICHHORN: Cfr. SIMONIS Lex.

super capite Josephi illæ maneant,
super vertice optimi fratrum suorum.

- v. 27. Lupus est Benjamin:
mane rapit prædam & raptam vorat,
vespere rapinas dividit.

ad h. v. Alii eam per *cupedias*, a r. הִנְיָה *concupivit*,
vertunt. Cfr. ROSENMÜLLER & MEISNER l. c. ad h.
l. — בְּיָר *selectus*, a Deo *asertus*: deinde *princeps*,
eximius, a r. בָּרַר *separavit*, Arab. نخس.

- v. 27. Confertur cum lupo tribus Benjaminis ob fortitudinem,
qua in bello Gabaitarum causa suscepto maxime emi-
nuit. Cfr. Jud. XX. Lupi enim animo & robore non
parum valere censebantur; quamobrem etiam *Marti* di-
cati erant. Cfr. BOCHARTUS l. c. P. I, L. III, c. XI,

Öfver Josephs hufvud komme de,
 öfver hans hjesfa, denne utvalde bland sine
 bröder.

- v. 27. En ulf är Benjamin:
 om morgonen ströfvar han och flukar i sig
 rof,
 om aftonen delar han ströfgods.

